

Marta Czyżewska*

OPTIMALIZACJA PODATKOWA APORTÓW WNOSZONYCH DO SPÓŁEK KAPITAŁOWYCH TWORZONYCH Z INWESTORAMI KAPITAŁÓW WYSOKIEGO RYZYKA

Celem artykułu jest analiza warunków prawnych w Polsce związanych z wnoszeniem aportów do spółek kapitałowych tworzonych przy udziale inwestorów kapitałów wysokiego ryzyka (*venture capital*) w kontekście optymalizacji podatkowej tych transakcji. Wypracowanie efektywnych podatkowo rozwiązań jest kluczowym warunkiem uruchamiania i rozwijania innowacyjnych przedsięwzięć biznesowych z udziałem inwestorów kapitałowych w Polsce, w których znaczącą wartość stanowią aporty, czyli wkłady niepieniężne wnoszone w postaci innowacyjnych rozwiązań w formie *know-how*, patentów lub innych niepieniężnych wkładów rzeczowych.

W artykule przeanalizowano wszystkie rodzaje podatków towarzyszącym transakcjom dokonywania aportów do spółek kapitałowych tj. opodatkowanie podatkiem dochodowym od osób prawnych, od osób fizycznych, opodatkowanie podatkiem VAT oraz podatkiem od czynności cywilno-prawnych. Wskazano na optymalne rozwiązania umożliwiające wnoszenie aportów do spółek kapitałowych minimalizujące obciążenia podatkowe.

1. WPROWADZENIE – ISTOTA I FORMA APORTÓW DO SPÓŁEK KAPITAŁOWYCH

Na gruncie prawa polskiego inicjatorzy innowacyjnych przedsięwzięć napotykają szereg barier związanych z komercjalizacją innowacyjnych rozwiązań. W szczególności naukowcy, innowatorzy natrafiają na problemy podatkowe związane z wnoszeniem aportów do spółek handlowych. Analizy skupiają się wokół zagadnień dotyczących spółek kapitałowych tj. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółki akcyjnej. Artykuł traktuje o aspektach podatkowych związanych z wnoszeniem wkładów niepieniężnych do spółek kapitałowych. W szczególności sytuacja taka ma miejsce przy uruchamianiu innowacyj-

* Dr, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie.

nych projektów biznesowych, których stronami są inicjatorzy tych przedsięwzięć oraz inwestorzy kapitałów wysokiego ryzyka czyli np. fundusze załączkowe (*seed capital*), anioły biznesu (*business angels*) lub fundusze *venture capital*. Proces tworzenia takich spółek jest zjawiskiem powszechnym na rynku kapitałów wysokiego ryzyka (*venture capital*) podczas dokonywania inwestycji kapitałowych w dobrze rokujące przedsięwzięcia/pomysły biznesowe.

Art. 3. Kodeksu spółek handlowych określa, że poprzez umowę spółki handlowej¹ wspólnicy albo akcjonariusze zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu przez wniesienie wkładów oraz, jeżeli umowa albo statut spółki tak stanowi, przez współdziałanie w inny określony sposób. Wkłady mogą mieć charakter pieniężny, jak i niepieniężny. Wkład niepieniężny wnoszony do spółki handlowej na pokrycie kapitału zakładowego może mieć postać wartości niematerialnych i prawnych, rzeczy ruchomych, nieruchomości, a nawet części lub całości przedsiębiorstwa. Wniesienie takiego wkładu niepieniężnego do spółki oznacza przeniesienie na spółkę prawa własności do przedmiotu aportu.

Zagadnienia dotyczące wnoszenia wkładów nie mających formy pieniężnej stały się popularne w ostatnich latach z uwagi na rosnące zainteresowanie inwestycjami kapitałowymi wysokiego ryzyka. Dzięki finansowaniu ze środków funduszy unijnych powołanych zostało szereg funduszy załączkowych inwestujących kapitał w nowe przedsięwzięcia i pomysły biznesowe znajdujące się we wczesnych fazach rozwoju. Fundusze te finansują projekty według formuły funduszu *venture capital*, tj. udostępniają kapitał w formie gotówki w zamian za udziały w nowozakładanej lub już istniejącej spółce, oferując ponadto wsparcie w zarządzaniu strategicznym nowym biznesem. Inwestycje funduszy wysokiego ryzyka ukierunkowane są na zbudowanie wartości spółki poprzez rozwój przedsięwzięcia, a następnie – zwykle po kilkuletnim okresie – odsprzedaż udziałów funduszu. W momencie sprzedaży fundusz realizuje zyski z inwestycji. Oczekiwania odnośnie stopy zwrotu w funduszach wysokiego ryzyka są zwykle wysokie – wynoszą około kilkudziesięciu procent średniorocznie. Wysoka oczekiwana stopa zwrotu funduszy inwestujących kapitał we wczesne fazy rozwoju jest uzasadniona dużym ryzykiem jakie ponosi fundusz. Statystyki rynku *venture capital* pokazują, że średnio jedna na dziesięć dokonanych inwestycji okazuje się sukcesem, sporo jednak kończy się porażką, co skutkuje likwidacją spółki.

W tej samej formule co fundusze wysokiego ryzyka, inwestują kapitał za możliwe osoby prywatne zwane aniołami biznesu.

Wskutek inwestycji inicjator biznesu – tzw. pomysłodawca odstępuje funduszowi w zamian za kapitał część udziałów w spółce, zwykle są to udziały mniejszościowe. Dla przykładu – fundusze załączkowe tworzone z funduszy unijnych w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Działania 3.1. Inicjowanie działalności innowacyjnej, mogą obejmować udziały mniej-

¹ Spółkami handlowymi są obok spółek kapitałowych także: spółka jawna, partnerska, komandytowa i komandytowo-akcyjna.

sze niż 50% inwestując w jedno przedsięwzięcie kapitał o równowartości do 200 tys. euro. Podział udziałów pomiędzy wspólników – fundusz i pomysłodawcę powinien zostać ukształtowany tak, aby uwzględnić wartość przedsięwzięcia inicjowanego przez pomysłodawcę, które odąd będzie realizowała dokapitalizowana przez fundusz spółka.

W praktyce przedsięwzięcie – projekt, które wnosi pomysłodawca może mieć postać rzeczy, ale też w dużej części przypadków są to tzw. wartości niematerialne i prawne, czyli prawa majątkowe do patentów, lub inne nadające się do ochrony prawa własności intelektualnej, licencje, *know-how* czyli wiedza o sposobie prowadzenia danego przedsięwzięcia nie objęta patentami i umowami licencyjnymi, nieposiadająca charakteru wynalazczego. Przykłady *know-how* mogącego stanowić aport do spółki to: baza kontaktów klientów, wypracowany system standardów jakości obsługi klientów, metoda zmniejszenia kosztów produkcji danego produktu [Adamowicz 2003]. *Know-how*, ale też inne składniki stanowiące przedmiot aportu do spółki, powinna charakteryzować możliwość zidentyfikowania i opisu oraz możliwość potencjalnego lub praktycznego wykorzystania w działalności gospodarczej [Bialecki i in. 1986].

Warto nadmienić, że zgodnie z brzmieniem art. 14, par. 1 ksh przedmiotem wkładu do spółki kapitałowej nie może być prawo niezbywalne lub świadczenie pracy bądź usług.

W przypadku, gdy do spółki wnoszony jest aport czyli wkład niepieniężny, powstaje problem jego wyceny – nie tylko dla potrzeb inwestora jakim jest fundusz, ale także dla celów podatkowych. Należy pamiętać, że zgodnie z art. 14 par. 2 ksh w przypadku, gdy wspólnik albo akcjonariusz wniósł wkład niepieniężny mający wady, jest on zobowiązany do wyrównania spółce kapitałowej różnicy między wartością przyjętą w umowie albo statucie spółki a zbywcą wartością wkładu. Umowa albo statut spółki może przewidywać, że spółce przysługują wówczas także inne uprawnienia.

W świetle powyższego niebagatelna staje się kwestia rzetelnej wyceny wkładów niepieniężnych wspólników również w aspekcie skutków podatkowych wniesienia aportu do spółki kapitałowej.

Rozważając problem opodatkowania aportów należy rozważyć zarówno podmiot wnoszący aport (osoba fizyczna, przedsiębiorca), jak też rodzaj wnoszonego aportu (pojedyncze składniki majątku, zorganizowana część przedsiębiorstwa lub przedsiębiorstwo).

Celem niniejszego artykułu jest analiza aspektów podatkowych dla wybranych typowych przypadków wnoszenia aportu do spółki kapitałowej ukierunkowana na zoptymalizowanie obciążeń fiskalnych związanych z wnoszeniem aportów.

U podstaw analiz prowadzonych w artykule leży hipoteza, iż aporty wnoszone do spółek kapitałowych tworzonych przy udziale inwestorów kapitałowych *venture capital* przez osoby fizyczne nie prowadzące działalności gospo-

darczej, w szczególności przez pracowników naukowych, posiadających *know-how* lub inne składniki wartości niematerialnych i prawnych lub aktywów rzeczowych, stanowią przedmiot opodatkowania na gruncie prawa polskiego, co stanowi istotną barierę tworzenia tego typu podmiotów.

W celu weryfikacji tak postawionej hipotezy dokonano przeglądu przepisów prawa podatkowego obowiązującego w Polsce w celu ustalenia jakiego rodzaju obciążenia podatkowe towarzyszą wnoszeniu aportów do spółek kapitałowych.

Pod rozważę zostały poddane następujące przypadki wnoszenia aportów, tj. przez:

- 1) podatnika podatku dochodowego od osób prawnych, jak i
- 2) przez osobę fizyczną, która może wnieść aport w formie zorganizowanej części przedsiębiorstwa lub jego całości, ewentualnie pojedyncze składniki majątku.

Dla powyższych przypadków analiza skupia się na poszczególnych rodzajach podatków, tj.:

- 1) opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych,
- 2) opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych,
- 3) opodatkowaniu podatkiem VAT, oraz
- 4) opodatkowaniu podatkiem od czynności cywilno-prawnych.

2. OPODATKOWANIE PODATKIEM DOCHODOWYM

Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych w art. 9 ust. 3a pkt 6 wskazuje, że osoba fizyczna powinna zapłacić podatek dochodowy z tytułu objęcia udziałów (akcji) w spółkach mających osobowość prawną albo wkładów w spółdzielniach w zamian za wkład niepieniężny w postaci innej niż przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część.

Dochód w takiej sytuacji ustalany jest w dwóch momentach: objęcia udziałów (akcji), oraz odpłatnego zbycia udziałów (akcji).

Jeśli przedmiotem aportu jest przedsiębiorstwo lub zorganizowana część przedsiębiorstwa, to przychód nie powstanie u żadnej ze stron. Otrzymanie aportu na poczet kapitału zakładowego nie rodzi przychodu podatkowego w spółce, gdyż do przychodów nie zalicza się przychodów otrzymanych na utworzenie lub powiększenie kapitału zakładowego (art. 12 ust. 4 pkt 4 updop). Do przychodów spółki kapitałowej nie zalicza się również kwoty i wartości stanowiących nadwyżkę ponad wartość nominalną udziałów, przekazanych na kapitał zapasowy (art. 12 ust. 4 pkt 11 updop).

W przypadku kiedy przedmiotem aportu jest przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część przychód podlegający opodatkowaniu powstaje tylko w momencie zbycia udziałów (akcji) [*Wnoszenie i wycofywanie wkładów ze spółki...*, 2012].

Jeśli stroną wnoszącą aport jest podatnik podatku dochodowego od osób prawnych, to wystąpi po jego stronie dochód, który będzie opodatkowany według zasad ogólnych. Oznacza to, że podatnik wnoszący wkład ustala przychody i koszty uzyskania przychodów. Przychody i koszty z tytułu wniesienia aportu łączy się z innymi przychodami i kosztami podatkowymi i ustala dochód jako różnicę między sumą przychodów i kosztami ich uzyskania (art. 7 ust. 2 updog). O ile wartość obejmowanych udziałów nie będzie odbiegać od kosztów wnoszonego do spółki aportu, można powyższe rozwiązanie nazwać optymalnym z punktu widzenia podatku dochodowego. W szczególnym przypadku tj. gdy wartość obejmowanych za aport udziałów będzie równa wartości aktualnej majątku likwidowanego w podmiocie wnoszącym aport, dochód nie wystąpi.

W sytuacji gdy wnoszącym aport będzie osoba fizyczna i wniesie ona do spółki kapitałowej wkład niepieniężny w postaci innej niż przedsiębiorstwo lub zorganizowana jego część, zapłaci ona z tego tytułu podatek w wysokości 19% uzyskanego dochodu. Uregulowania w tym zakresie zawiera art. 30b updog. Zgodnie z art. 30b ust. 2 pkt 5 updog, dochodem z tytułu objęcia udziałów (akcji) w spółkach kapitałowych jest różnica pomiędzy wartością nominalną objętych udziałów (akcji) w spółkach mających osobowość prawną w zamian za wkład niepieniężny w innej postaci niż przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część a kosztami uzyskania przychodów określonymi na podstawie art. 22 ust. 1e updog – osiągnięta w roku podatkowym.

Osoba fizyczna nie prowadząca działalności gospodarczej – podobnie jak przedsiębiorca – ma także możliwość ustalenia kosztów poniesionych na nabycie/wytworzenie składników stanowiących przedmiot aportu do spółki. W szczególnym przypadku tj. gdy wartość obejmowanych udziałów w zamian za wnoszony aport jest równa kosztom poniesionym na nabycie składników stanowiących przedmiot aportu dochód nie wystąpi. Dochodów z tytułu wnoszonych aportów nie łączy się z innymi dochodami i podatnik nie ma obowiązku opłacania w ciągu roku podatkowego zaliczek na podatek dochodowy od uzyskanych dochodów. Dochody te należy opodatkować po zakończeniu roku podatkowego, w terminie do 30 kwietnia roku następującego po roku podatkowym. Podatnik zobowiązany jest wykazać osiągnięte dochody w odrębnym zeznaniu (PIT-38) oraz wpłacić należny podatek wynikający z tego zeznania (art. 45 ust. 1a pkt 1 oraz ust. 4 pkt 2 updog) [*Wnoszenie i wycofywanie wkładów ze spółki...*, 2012].

Wyjątek zawiera art. 24 ust. 17 i 18 updog, mówiący, że dochód z tytułu objęcia udziałów lub akcji w spółce mającej osobowość prawną w zamian za wkład niepieniężny w postaci *know-how*, w związku z realizacją celu Działania 3.1 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka „Inicjowanie działalności innowacyjnej”, ustala się (...) na dzień, w którym upływa 5 lat od dnia uzyskania przychodu (tj. od zarejestrowania spółki albo wpisu do rejestru podwyższenia kapitału zakładowego spółki, albo wydania dokumentów akcji, jeżeli objęcie akcji jest związane z warunkowym podwyższeniem kapitału zakładowego), w wysokości określonej według stanu z dnia uzyskania przychodu.

W przypadku zbycia lub ustania bytu prawnego ww. udziałów lub akcji przed upływem 5 lat od dnia uzyskania przychodu, dochód z tytułu objęcia tych udziałów lub akcji ustala się na dzień ich zbycia lub ustania bytu prawnego w wysokości określonej według stanu z dnia uzyskania przychodu.

Podsumowując, podatek dochodowy jaki płacą osoby fizyczne od wnoszonych aportów do spółek kapitałowych jest jedynie odraczany na 5 lat i to wyłącznie dla *know-how*. W przypadku aportów wnoszonych w innej postaci niż *know-how*, należy go uwzględnić w rocznym zeznaniu podatkowym.

3. OPODATKOWANIE PODATKIEM VAT

Dla celów podatku VAT aport traktuje się jak sprzedaż. Zasadniczo zatem aporty podlegają opodatkowaniu, za wyjątkiem aportu przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części (art. 6 pkt 1 ustawy o VAT). Wniesienie aportu może korzystać ze zwolnienia z VAT, jednakże odbywa się to na takich samych zasadach, jak w przypadku normalnej sprzedaży. Jeżeli przykładowo sprzedaż składników majątku korzystałaby ze zwolnienia z opodatkowania, to również wniesienie tych składników tytułem aportu będzie zwolnione z VAT. Podmiot wnoszący aport, który jest podatnikiem VAT, jest zobowiązany do wystawienia faktury VAT stosując właściwą dla wnoszonego aportem składnika majątku stawkę podatku [Kancelaria Księgowo-Podatkowa „MERITUM” s.c., 2012]. Ustawodawca nie uregulował szczegółowo kwestii ustalania podstawy opodatkowania aportów podatkiem VAT, zatem zastosowanie mają zasady ogólne. Czyli podstawą opodatkowania jest kwota należna z tytułu sprzedaży pomniejszona o kwotę należnego VAT.

Organy podatkowe stoją na stanowisku, że to umowa spółki powinna określać czy wartość aportu powinna być ustalana na poziomie brutto lub netto wnoszonego aportem majątku [*Interpretacja indywidualna z 11 maja 2011 r.*].

W praktyce VAT jest neutralny – strony zwykle ustalają wartość aportu w wysokości netto składników majątku, a VAT należny strony wnoszącej aport jest jej zwracany przez otrzymującego aport, który z kolei ma możliwość odliczenia VAT z faktury dokumentującej tę transakcję [zob. Kancelaria Księgowo-Podatkowa „MERITUM” s.c., 2012].

Przy przekazaniu rzeczy aportem przez podatnika wykonującego działalność mieszaną (opodatkowaną i zwolnioną z VAT), może wystąpić zmiana przeznaczenia rzeczy (np. ze związku z działalnością mieszaną na związek z czynnościami opodatkowanymi lub zwolnionymi z VAT). Konieczna może zatem okazać się korekta VAT, którą dokonuje się zgodnie z art. 91 ustawy o VAT [*Aporty u wnoszącego i otrzymującego – skutki...*, 2012].

Podsumowując, podatek VAT jest neutralny w transakcjach wnoszenia aportów do spółek.

4. OPODATKOWANIE APORTÓW PODATKIEM OD CZYNNOŚCI CYWILNOPRAWNYCH

Uregulowania dotyczące podatku od czynności cywilnoprawnych (PCC) zawarte są w *Ustawie z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych*, DzU 2010, nr 101, poz. 649 ze zm. Co do zasady, umowy spółki podlegają opodatkowaniu PCC (za wyjątkiem wymienionych w art. 2 pkt 6 oraz w art. 9 pkt 11 ustawy o PCC).

Do czynności prawnych podlegających PCC zalicza się umowy zawiązujące spółkę, jak również zmiany umowy spółki, w tym polegające m. in. na wniesieniu lub podwyższeniu wkładu powodujące zwiększenie majątku spółki (art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. k) oraz ust. 3 ustawy o PCC). Warto też zaznaczyć, że umowa spółki kapitałowej oraz jej zmiana podlegają PCC tylko wtedy, jeżeli w chwili dokonania czynności na terytorium Polski znajduje się siedziba spółki lub rzeczywisty ośrodek zarządzania. Obowiązek podatkowy w omawianym zakresie powstaje automatycznie, z mocy samej ustawy, z chwilą dokonania czynności cywilnoprawnej, tj. z chwilą zawarcia umowy spółki lub dokonania w niej zmian i ciąży na spółce (art. 1 ust. 5 pkt 2 oraz art. 4 pkt 9 ustawy o PCC).

Zgodnie z art. 6 ust. 1. podstawę opodatkowania PCC przy umowie spółki stanowi:

a) przy zawarciu umowy – wartość wkładów do spółki osobowej albo wartość kapitału zakładowego,

b) przy wniesieniu lub podwyższeniu wkładów do spółki osobowej albo podwyższeniu kapitału zakładowego – wartość wkładów powiększających majątek spółki osobowej albo wartość, o którą podwyższono kapitał zakładowy,

c) przy dopłatach – kwota dopłat,

d) przy pożyczce udzielonej spółce przez wspólnika – kwota lub wartość pożyczki,

e) przy oddaniu spółce rzeczy lub praw majątkowych do nieodpłatnego używania – roczna wartość nieodpłatnego używania, którą przyjmuje się w wysokości 4% wartości rynkowej rzeczy lub prawa majątkowego oddanego do nieodpłatnego używania,

f) przy przekształceniu lub łączeniu spółek – wartość wkładów do spółki osobowej powstałej w wyniku przekształcenia albo wartość kapitału zakładowego spółki kapitałowej powstałej w wyniku przekształcenia lub połączenia,

g) przy przeniesieniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rzeczywistego ośrodka zarządzania spółki kapitałowej lub jej siedziby – wartość kapitału zakładowego.

Dla PCC podstawą będzie wartość wszystkich wkładów określona w umowie spółki i wniesiona przez wspólników do spółki, niezależnie od tego, czy zostały one wniesione na kapitał zakładowy, czy na inne fundusze spółki, np. na kapitał zapasowy [zob. *Podatek od czynności cywilnoprawnych...*, 2012].

Podatnicy są obowiązani, bez wezwania organu podatkowego, złożyć deklarację w sprawie podatku od czynności cywilnoprawnych, według ustalonego wzoru, oraz obliczyć i wpłacić podatek w terminie 14 dni od dnia powstania obowiązku podatkowego (art. 10. ust. 1 ustawy o PCC). Jeśli czynność dokonywana jest w formie aktu notarialnego, to notariusz dopełni obowiązków związanych z uregulowaniem PCC (art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o PCC). Stawka PCC od umowy spółki wynosi 0,5% podstawy opodatkowania (art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy o PCC).

Wartość rynkową przedmiotu czynności cywilnoprawnych określa się na podstawie przeciętnych cen stosowanych w obrocie rzeczami tego samego rodzaju i gatunku, z uwzględnieniem ich miejsca położenia, stanu i stopnia zużycia oraz w obrocie prawami majątkowymi tego samego rodzaju, z dnia dokonania tej czynności, bez odliczania długów i ciężarów (art. 6 ust. 2 ustawy o PCC).

Jeżeli podatnik nie określił wartości przedmiotu czynności cywilnoprawnej lub wartość określona przez niego nie odpowiada, według oceny organu podatkowego, wartości rynkowej, organ ten wezwie podatnika do jej określenia, podwyższenia lub obniżenia, w terminie nie krótszym niż 14 dni od dnia doręczenia wezwania, podając jednocześnie wartość według własnej, wstępnej oceny (art. 6 ust. 2 ustawy o PCC). Jeżeli podatnik, pomimo wezwania, nie określi wartości lub poda wartość nieodpowiadającą wartości rynkowej, organ podatkowy dokonaj jej określenia z uwzględnieniem opinii biegłego lub przedłożonej przez podatnika wyceny rzeczoznawcy. Jeżeli organ podatkowy powoła biegłego, a wartość określona z uwzględnieniem jego opinii różni się o więcej niż 33% od wartości podanej przez podatnika, koszty opinii ponosi podatnik (art. 6 ust. 4 ustawy o PCC).

Opodatkowaniu PCC nie podlega wniesienie do spółki kapitałowej, w zamian za jej udziały lub akcje, przedsiębiorstwa spółki kapitałowej lub jego zorganizowanej części (art. 2 pkt 6 lit. c)). Definicję „przedsiębiorstwa” zawiera art. 55¹ *Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*. Zgodnie z tym przepisem przedsiębiorstwo jest zorganizowanym zespołem składników niematerialnych i materialnych przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej. Obejmuje ono w szczególności:

1) oznaczenie indywidualizujące przedsiębiorstwo lub jego wyodrębnione części (nazwa przedsiębiorstwa),

2) własność nieruchomości lub ruchomości, w tym urządzeń, materiałów, towarów i wyrobów, oraz inne prawa rzeczowe do nieruchomości lub ruchomości,

3) prawa wynikające z umów najmu i dzierżawy nieruchomości lub ruchomości oraz prawa do korzystania z nieruchomości lub ruchomości wynikające z innych stosunków prawnych,

4) wierzytelności, prawa z papierów wartościowych i środki pieniężne;

5) koncesje, licencje i zezwolenia,

6) patenty i inne prawa własności przemysłowej,

- 7) majątkowe prawa autorskie i majątkowe prawa pokrewne,
- 8) tajemnice przedsiębiorstwa,
- 9) księgi i dokumenty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Jeżeli przedmiotem aportu do spółki kapitałowej będzie przedsiębiorstwo spółki kapitałowej w rozumieniu art. 55¹ Kodeksu cywilnego, w zamian za jej udziały, to czynność ta będzie wyłączona z opodatkowania podatkiem od czynności cywilnoprawnych [zob. *Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie z 25 lutego 2011 r.*].

W art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy o PCC wskazano także moment powstania obowiązku podatkowego w razie podwyższenia kapitału zakładowego w spółce mającej osobowość prawną. Obowiązek ten powstaje z chwilą podjęcia uchwały o podwyższeniu kapitału, niezależnie od sposobu, w jaki podwyższenie nastąpi – tzn. czy przeprowadzone zostanie w oparciu o postanowienia dotychczasowej umowy, czy też wymagać będzie zmian w umowie spółki. Dla skuteczności podwyższenia kapitału zakładowego konieczne jest jego zgłoszenie do sądu rejestrowego, ponieważ podwyższenie kapitału w spółce z o.o. następuje z chwilą wpisania do rejestru (art. 262 § 4 k.s.h.) [*Wyrok WSA w Warszawie z 14 czerwca 2011 r.*].

5. PODSUMOWANIE

Reasumując, należy zauważyć, iż według obecnie obowiązujących w Polsce przepisów podatkowych istnieją efektywne rozwiązania podatkowe dotyczące wnoszenia aportów do spółek kapitałowych, zarówno pod względem podatków dochodowych, jak też podatku od czynności cywilnoprawnych.

Osoby fizyczne posiadające innowacyjne pomysły na biznes, dysponujące zaawansowaną wiedzą (w szczególności w postaci patentów, *know-how*, bądź innych składników majątku) powinny przed założeniem spółki kapitałowej z finansowym wkładem inwestora kapitałowego uruchomić i rozwinąć własne przedsiębiorstwo np. w postaci spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. W następnym etapie powinni wnieść to przedsiębiorstwo do nowej spółki utworzonej z inwestorem kapitałowym. Tu istotnym problemem może być jednakże bariera potrzebnych nakładów do uruchomienia planowanego biznesu. Innowacyjne, a więc także ryzykowne przedsięwzięcia przeważnie wymagają poniesienia znaczących początkowych nakładów inwestycyjnych. Łatwo więc zauważyć, że bariery podatkowe, jakie obecnie towarzyszą wnoszeniu aportów do spółek kapitałowych przez osoby fizyczne, mogą hamować procesy tworzenia i dynamicznego rozwoju innowacyjnych przedsięwzięć.

Można oczekiwać, że projektowane obecnie w prawie podatkowym zmiany ukierunkowane na przeciwdziałanie tzw. optymalizacji podatkowej również nie będą sprzyjać innowacyjności gospodarki ani rozwojowi przedsiębiorczości w Polsce.

BIBLIOGRAFIA

- Adamowicz E., 2003, *Ekonomia bez tajemnic*, Warszawa.
- Aporty u wnoszącego i otrzymującego – skutki podatkowe i ewidencja księgowa*, 2012, „Biuletyn Informacyjny dla Służb Ekonomiczno-Finansowych” nr 29, 10 października (dodatek nr 30).
- Białecki K., Dorosz A., Januszkiewicz W., 1986, *Słownik handlu zagranicznego*, Warszawa.
- Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie z 25 lutego 2011 r., nr IPPB2/436-26/11-2/AF*, [za:] *Podatek od czynności cywilnoprawnych*, 2011, „Biuletyn Informacyjny dla Służb Ekonomiczno-Finansowych”, nr 13, 1 maja (dodatek nr 16).
- Interpretacja indywidualna z 11 maja 2011 r. nr IPPP1-443-251/11-2/BS Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie*.
- Kancelaria Księgowo-Podatkowa „MERITUM” s.c. K. Rybka, M. Czajkowska-Wawak, R. Szteklńska, 2012, *Jakie są podatkowe aspekty wniesienia maszyn używanych w jednoosobowej działalności gospodarczej do spółki cywilnej?*, 11 września, <http://kancelariopodatkowe.pl>.
- Podatek od czynności cywilnoprawnych, Podstawa opodatkowania PCC przy wniesieniu aportem zorganizowanej części przedsiębiorstwa*, 2012, „Biuletyn Informacyjny dla Służb Ekonomiczno-Finansowych”, nr 22, 1 sierpnia (dodatek nr 24).
- Wnoszenie i wycofywanie wkładów ze spółki*, 2012, „Przegląd Podatku Dochodowego” nr 22, 22 listopada (dodatek nr 17).
- Wyrok WSA w Warszawie z 14 czerwca 2011 r., sygn. akt III SA/Wa 2970/10 – orzeczenie nieprawomocne*, [za:] *Aporty u wnoszącego i otrzymującego – skutki podatkowe i ewidencja księgowa. Obowiązek podatkowy w PCC przy wniesieniu aportu*, 2012, „Biuletyn Informacyjny dla Służb Ekonomiczno-Finansowych”, nr 29, 10 października (dodatek nr 30).

Marta Czyżewska

**OPTIMALIZACJA PODATKOWA APORTÓW WNOSZONYCH
DO SPÓŁEK KAPITAŁOWYCH TWORZONYCH Z INWESTORAMI
KAPITAŁÓW WYSOKIEGO RYZYKA**

W artykule przeprowadzono analizę uwarunkowań prawnych w Polsce związanych z wnoszeniem aportów do spółek kapitałowych. Analizy zostały dokonane w kontekście optymalizacji podatkowej transakcji wnoszenia aportów do spółek kapitałowych celem ułatwienia planującym uruchomienie i rozwój innowacyjnego biznesu rozwiązań efektywnych podatkowo w zakresie tworzenia spółek kapitałowych z udziałem inwestorów kapitałowych, w których znaczącą wartość będą stanowiły także aporty czyli wkłady niepieniężne.

Analiza skupia się na poszczególnych rodzajach podatków towarzyszących transakcjom wnoszenia aportów, tj.: opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych, od osób fizycznych, podatkiem VAT, oraz podatkiem od czynności cywilno-prawnych. Wskazano w jakich sytuacjach ww. transakcje będą zwolnione z podatku.

Wskutek rozważań ustalono, iż osoby fizyczne planujące pozyskać finansowanie od inwestora kapitałowego przedsięwzięcia biznesowego prowadzonego w formie spółki kapitałowej, w celu uniknięcia opodatkowania powinny uruchomić samodzielnie przedsiębiorstwo, a następnie wnieść je lub zorganizowaną część jako aport do spółki tworzonej wraz z inwestorem.

Wartością dodaną artykułu jest dokonanie szczegółowej analizy poszczególnych rodzajów opodatkowania wraz ze wskazaniem rozwiązania optymalizującego kwestie podatkowe wnoszenia aportu do spółek kapitałowych. Jego identyfikacja stanowić powinna wskazówkę dla osób fizycznych posiadających innowacyjne pomysły na biznes i poszukujących inwestora.

**TAX OPTIMIZATION OF CONTRIBUTIONS TO LIMITED LIABILITY COMPANIES
CREATED WITH VENTURE CAPITAL INVESTORS**

The aim of the article is the analysis of the legal conditions in Poland connected with carrying in-kind contributions to capital companies. Analyses are carried out in the context of the tax optimization of the transactions in order to facilitate the planning and development of innovative start-ups and creation of tax-efficient business solutions. These are to stimulate the processes of growing companies with capital investors shares, where a significant value of the company are the in-kind contributions as well.

The hypothesis formed is that the in-kind contributions to be made to limited liability companies created with the involvement of venture capitalists, by individuals, especially by academics, possessing know-how or other tangible or intangible assets, are the object of taxation under Polish law, which is a significant barrier to the creation of such entities.

In order to verify the hypothesis, the Polish tax law was analyzed that was focused on the different taxes associated with the transactions of the in-kind contributions, such as: income tax, Value Added Tax, and civil law transactions tax. The tax efficient solutions for the transactions are described.

As the result, it has been established, that individuals planning to obtain funding from the venture capital investor and set up a limited liability company, in order to avoid taxation, should run a company before the investment, and then bring it as whole or the organized part to the new company created with the investor.

The added value of this article is the detailed analysis of the different types of taxation, including the solution that optimizes tax issues when bringing a contribution to capital companies. The indicated solution should be a clue for individuals having innovative ideas for business and looking for an investor.